HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

12 noiembrie 2015*

„Trimitere preliminară — Agricultură — Regulamentul (CE) nr. 73/2009 — Articolul 7 alineatul (1), articolul 10 alineatul (1), articolul 121 și articolul 132 alineatul (2) — Acte de executare a acestui regulament — Validitate, în temeiul Tratatului FUE, a Actului de aderare din 2003, precum și a principiilor nediscriminării, securității juridice, protecției încrederii legitime și bunei administrări — Modularea plăților directe acordate agricultorilor — Reducerea cuantumurilor — Nivelul plăților directe aplicabil în statele membre ale Comunității Europene în componența sa la 30 aprilie 2004 și în statele membre care au aderat la aceasta la 1 mai 2004 — Lipsa publicării și a motivării”

În cauza C-103/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Vilniaus apygardos administracinis teismas (Tribunalul Administrativ Regional din Vilnius, Lituania), prin decizia din 10 februarie 2014, primită de Curte la 4 martie 2014, în procedura

Bronius Jakutis,

Kretingalės kooperatinė ŽŪB

împotriva

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos,

Lietuvos valstybė,

cu participarea:

Lietuvos Respublikos Vyriausybė,

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președintele Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, domnii J. Malenovský și M. Safjan (raportor) și doamnele A. Prechal și K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 februarie 2015,

* Limba de procedură: lituaniana.

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Jakutis și Kretingalės kooperatinė ŽŪB, de E. Pranauskas, de J. Sviderskis și de I. Vėgėlė, advokatas;

— pentru guvernul lituanian, de D. Kriaučiūnas, de K. Anužis, de R. Makelis, de A. Karbauskas și de K. Vainienė, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

— pentru Consiliul Uniunii Europene, de E. Karlsson și de J. Vaičiukaitė, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de H. Kranenborg și de A. Steiblytė, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 iunie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 39 TFUE, a punctului 27 litera (b) din capitolul 6.A din anexa II la Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene (JO 2003, L 236, p. 33, denumit în continuare „Actul de aderare din 2003”) și a articolului 7 alineatul (1), a articolului 10 alineatul (1), a articolului 121 și a articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 (JO L 30, p. 16, rectificare în JO 2010, L 43, p. 7), precum și validitatea articolului 10 alineatul (1) și a articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009, a rectificării acestui regulament, publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010, a Deciziei de punere în aplicare C(2012) 4391 final a Comisiei din 2 iulie 2012 de autorizare a efectuării de plăți naționale directe complementare în Lituania pentru anul 2012 și a Documentului de lucru DS2011/14/REV2 al Comisiei din 20 octombrie 2011.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Jakutis și Kretingalės kooperatinė ŽŪB (Societatea Cooperativă Agricolă din Kretingalė), pe de o parte, și Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (Agenția Națională de Plăți din cadrul Ministerului Agriculturii, denumită în continuare „Agenția”), precum și Lietuvos valstybė (statul lituanian), pe de altă parte, în legătură cu modularea plăților directe ale Uniunii Europene și cu reducerea plăților naționale directe complementare (denumite în continuare „PNDC”) pentru anul 2012 pentru reclamanții din litigiul principal, care solicită să fie despăgubiți pentru beneficiul nerealizat.

Cadrul juridic

Actul de aderare din 2003

3 Articolul 9 din Actul de aderare din 2003 prevede:

„Dispozițiile prezentului act care au ca obiect sau efect abrogarea sau modificarea, altfel decât cu titlu tranzitoriu, a actelor adoptate de instituții dobândesc aceeași natură juridică ca și dispozițiile pe care le abrogă sau pe care le modifică și se supun acelorași norme ca și acestea din urmă.”

4 Potrivit articolului 23 din acest act:

„Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate efectua adaptările dispozițiilor prezentului act privind politica agricolă comună [(PAC)] care se pot dovedi necesare ca urmare a modificării regulilor comunitare. Aceste adaptări se pot efectua înainte de data aderării.”

5 Articolul 57 din actul menționat are următorul cuprins:

„(1) Atunci când actele adoptate de instituții înainte de aderare necesită adaptări ca urmare a aderării și când adaptările necesare nu au fost prevăzute în prezentul act sau în anexele la acesta, aceste adaptări se efectuează în conformitate cu procedura prevăzută în alineatul (2). Aceste adaptări intră în vigoare începând cu data aderării.

(2) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea Comisiei, sau Comisia, în funcție de care dintre aceste două instituții a adoptat actele inițiale, redactează în acest sens textele necesare.”

Regulamentul (CE) nr. 1259/1999

6 Regulamentul (CE) nr. 1259/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune (JO L 160, p. 113) se aplica, în conformitate cu articolul 1 din acesta, plăților acordate direct agricultorilor în cadrul schemelor de sprijin din cadrul PAC și finanțate în parte sau în totalitate din secțiunea „Garantare” a Fondului european de orientare și de garantare agricolă (FEOGA), cu excepția celor care sunt prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a unor regulamente (JO L 160, p. 80, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 134).

7 Punctul 27 litera (b) din capitolul 6.A din anexa II la Actul de aderare din 2003 a introdus, printre altele, în Regulamentul nr. 1259/1999, articolele 1a-1c, privind schemele de sprijin în noile state membre.

8 Articolul 1a din Regulamentul nr. 1259/1999 a stabilit o schemă de plăți directe care fac obiectul unei introduceri progresive în noile state membre. Acest articol prevedea:

„Introducerea programelor de ajutor în noile state membre

În Republica Cehă, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia și Slovacia [denumite în continuare «noile state membre»], plățile directe acordate în cadrul programelor de ajutor prevăzute în articolul 1 sunt introduse în tranșe după programul următor și exprimate ca procentaj din nivelul aplicabil plăților în cauză în Comunitate în forma sa din 30 aprilie 2004:

— 25 % în 2004;

— 30 % în 2005;

— 35 % în 2006;

— 40 % în 2007;

— 50 % în 2008;

— 60 % în 2009;

— 70 % în 2010;

— 80 % în 2011;

— 90 % în 2012;

— 100 % începând cu 2013.”

9 Articolul 1b din Regulamentul nr. 1259/1999 a stabilit o schemă de plată unică pe suprafață (denumită în continuare „SPUS”) pe care noile state membre pot să o pună în aplicare în locul plăților directe acordate în cadrul programelor de ajutor prevăzute la articolul 1 din acest regulament.

10 Articolul 1c din Regulamentul nr. 1259/1999 a permis noilor state membre să acorde PNDC. Alineatul (1) al acestuia prevedea:

„În sensul prezentului articol, «schemă națională de tip PAC» înseamnă orice schemă națională de plăți directe aplicabilă anterior datei aderării noilor state membre, în temeiul căreia agricultorilor le-a fost acordat ajutor pentru producție în cadrul unei plăți directe [a Uniunii] enumerate în anexa I.”

11 În conformitate cu alineatul (2) ultimul paragraf al acestui articol:

„Ajutorul direct total care poate fi acordat unui agricultor în noile state membre după aderare în temeiul programului aplicabil [al Uniunii], inclusiv orice [PNDC], nu poate depăși nivelul ajutorului direct la care agricultorul ar avea dreptul în temeiul programului corespunzător [al Uniunii], aplicabil la acea dată statelor membre din Comunitate, în forma sa din 30 aprilie 2004.”

12 Articolul 1d alineatele (4), (5) și (8) din Regulamentul nr. 1259/1999 avea următorul cuprins:

„(4) În cazul în care un nou stat membru decide să aplice [SPUS], noul stat membru respectiv poate acorda ajutor național direct complementar în condițiile prevăzute la alineatele (5) și (8).

(5) Cuantumurile totale pe sector ale ajutorului național complementar acordat într-un anumit an cu ocazia punerii în aplicare a [SPUS] sunt limitate la un pachet financiar specific. Acest pachet trebuie să fie egal cu diferența dintre:

— cuantumul total al ajutorului care rezultă în urma punerii în aplicare fie a primei, fie a celei de a doua liniuțe a alineatului (2), după cum va fi cazul; și

— cuantumul total al ajutorului direct care ar fi propus în noul stat membru în cauză pentru același sector în anul în cauză, în cadrul [SPUS].

[…]

(8) Nicio plată sau ajutor național suplimentar nu se acordă pentru activitățile agricole reglementate de o organizare comună a piețelor care nu primește un ajutor direct în cadrul unui program de ajutor prevăzut în articolul 1.”

Regulamentul (CE) nr. 1782/2003

13 Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO L 270, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177) prevedea la articolul 10, intitulat „Modularea”:

„(1) Toate cuantumurile plăților directe care urmează să fie acordate, pentru un an calendaristic dat, unui agricultor dintr-un anumit stat membru se reduc în fiecare an, până în 2012, cu următoarele procente:

— 3 % în 2005;

— 4 % în 2006;

— 5 % în 2007;

— 5 % în 2008;

— 5 % în 2009;

— 5 % în 2010;

— 5 % în 2011;

— 5 % în 2012.

[…]”

14 Decizia 2004/281/CE a Consiliului din 22 martie 2004 privind adaptarea Actului privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene ca urmare a reformei politicii agricole comune (JO L 93, p. 1) a adăugat, printre altele, articolele 143a-143c la Regulamentul nr. 1782/2003.

15 Articolul 143a din Regulamentul nr. 1782/2003 a preluat calendarul de introducere progresivă a plăților directe stabilit la articolul 1a din Regulamentul nr. 1259/1999, în timp ce articolul 143b din Regulamentul nr. 1782/2003 conținea normele referitoare la SPUS.

16 La fel ca articolul 1c din Regulamentul nr. 1259/1999, articolul 143c din Regulamentul nr. 1782/2003 permitea noilor state membre să acorde PNDC și prevedea de asemenea, la alineatul (2) al patrulea paragraf, că sprijinul direct total care poate fi acordat unui agricultor în noile state membre după aderare sub forma plății directe relevante, care include și toate PNDC-urile, nu poate depăși nivelul ajutorului direct pe care agricultorul ar avea dreptul să îl primească în cadrul plății directe corespunzătoare, aplicabilă la acea dată statelor membre din Comunitate, în compunerea acesteia la data de 30 aprilie 2004.

17 Regulamentul (CE) nr. 583/2004 al Consiliului din 22 martie 2004 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1782/2003, (CE) nr. 1786/2003 privind organizarea comună a pieței furajelor uscate și nr. 1257/1999, ca urmare a aderării Republicii Cehe, Estoniei, Ciprului, Letoniei, Lituaniei, Ungariei, Maltei, Poloniei, Sloveniei și Slovaciei la Uniunea Europeană (JO L 91 p. 1, Ediție specială, 03/vol. 54, p. 252) a introdus în Regulamentul nr. 1782/2003, printre altele, articolul 12a.

18 Articolul 12a din Regulamentul nr. 1782/2003 prevedea la primul alineat:

„Articolul 10 și articolul 12 se aplică noilor state membre numai de la începutul anului calendaristic în cursul căruia nivelul plăților directe aplicabil în noile state membre este cel puțin egal cu nivelul plăților directe aplicabil la această dată în Comunitate în componența sa de la 30 aprilie 2004.”

Regulamentul nr. 73/2009

19 Potrivit considerentului (17) al Regulamentului nr. 73/2009:

„Modularea nu ar trebui să reducă suma netă plătită unui agricultor dintr-un nou stat membru sub valoarea sumei de plătit unui agricultor similar din statele membre, altele decât noile state membre. Prin urmare, odată ce modularea devine aplicabilă agricultorilor din noile state membre, rata reducerii ar trebui limitată la diferența dintre nivelul din calendarul de introducere treptată și nivelul din statele membre, altele decât noile state membre, în urma punerii în aplicare a modulării. În plus, modularea ar trebui luată în considerare la acordarea [PNDC-urilor] către agricultorii din noile state membre cărora li se aplică modularea.”

20 În conformitate cu articolul 2 litera (d) din regulamentul menționat, „plată directă” înseamnă „o plată acordată direct agricultorilor în cadrul uneia dintre schemele de sprijin pentru venit enumerate în anexa I”.

21 Articolul 7 din același regulament, intitulat „Modularea”, prevede:

„(1) Toate cuantumurile plăților directe care urmează să fie acordate, pentru un an calendaristic dat, unui agricultor și care depășesc 5 000 [de euro] se reduc în fiecare an, până în 2012, cu următoarele procente:

(a) în 2009 cu 7 %;

(b) în 2010 cu 8 %;

(c) în 2011 cu 9 %;

(d) în 2012 cu 10 %.

(2) Reducerile prevăzute la alineatul (1) cresc cu 4 puncte procentuale în cazul sumelor care depășesc 300 000 [de euro].

[…]”

22 Articolul 10 din Regulamentul nr. 73/2009, intitulat „Norme speciale privind modularea în noile state membre”, prevede:

„(1) Articolul 7 se aplică în cazul agricultorilor dintr-un nou stat membru în orice an calendaristic dat numai în cazul în care nivelul plăților directe aplicabile în statul membru în cauză pentru anul calendaristic în cauză în temeiul articolului 121 este cel puțin egal cu nivelul aplicabil la acel moment în alte state membre decât noile state membre, luând în considerare toate reducerile puse în aplicare în temeiul articolului 7 alineatul (1).

(2) În cazul în care articolul 7 se aplică agricultorilor dintr-un nou stat membru, procentajul aplicabil în temeiul articolului 7 alineatul (1) este limitat la diferența dintre nivelul plăților directe aplicabile statului respectiv în temeiul articolului 121 și nivelul din statele membre, altele decât noile state membre, luând în considerare toate reducerile puse în aplicare în temeiul articolului 7 alineatul (1).

[…]”

23 Articolul 121 din regulamentul menționat prevede:

„În noile state membre […], plățile directe sunt introduse în conformitate cu următorul calendar pentru creștere a acestora exprimată în procente din nivelul aplicabil la momentul respectiv plăților în cauză în statele membre, altele decât noile state membre:

— 60 % în 2009;

— 70 % în 2010;

— 80 % în 2011;

— 90 % în 2012;

— 100 % începând din 2013.

[…]”

24 Potrivit articolului 132 alineatul (2) din același regulament:

„Noile state membre […] au posibilitatea, sub rezerva autorizării de către Comisie, să completeze orice plăți directe:

(a) în ceea ce privește toate plățile directe, până la 30 de procente peste nivelul aplicabil, menționat la articolul 121 pentru anul în cauză. […] Pentru plățile directe menționate în capitolul 7 din titlul IV din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003, noile state membre pot completa plățile directe până la 100 %. […]

sau

(b) (i) în ceea ce privește plățile directe, altele decât cele din schema de plată unică, până la nivelul total, majorat cu 10 puncte procentuale, al ajutorului direct pe care agricultorul ar fi avut dreptul să îl primească, pentru fiecare produs în parte, în noul stat membru în anul calendaristic 2003 în cadrul unei scheme naționale de tip PAC. Cu toate acestea, pentru Lituania, anul de referință este anul calendaristic 2002. […];

(ii) în ceea ce privește schema de plată unică, până la nivelul total al ajutorului național direct complementar care poate fi acordat de un nou stat membru pentru un an dat este limitată la un pachet financiar specific. Acest pachet trebuie să fie egal cu diferența dintre:

— cuantumul total al ajutorului național direct de tip PAC care ar fi disponibil în noul stat membru în cauză pentru anul calendaristic 2003 sau, în cazul Lituaniei, pentru anul calendaristic 2002, majorat, în fiecare caz, cu 10 procente […]; și

— plafonul național al noului stat membru respectiv prevăzut în anexa VIII, modificat, dacă este cazul, în conformitate cu articolul 51 alineatul (2).

În vederea calculării valorii totale la care se face referire la prima liniuță a prezentului punct, se includ plățile naționale directe sau componentele acestora corespunzătoare plăților directe comunitare sau componentele acestora care au fost luate în considerare la calcularea plafonului real al noului stat membru în cauză în conformitate cu articolul 40 și cu articolul 51 alineatul (2).

Pentru fiecare plată directă în cauză un nou stat membru poate alege să aplice fie litera (a), fie litera (b) din primul paragraf.

[…]”

25 Ultimul paragraf al articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009 avea inițial următorul conținut:

„Ajutorul direct total care poate fi acordat unui agricultor în noile state membre după aderare sub forma plății directe relevante, care include și toate [PNDC-urile], nu trebuie să depășească nivelul ajutorului direct pe care agricultorul ar avea dreptul să îl primească în cadrul plății directe corespunzătoare aplicabile statelor membre, altele decât noile state membre, începând din 2012, ținând seama de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10.”

26 Această dispoziție a fost corectată în toate limbile oficiale prin rectificarea publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010 și are următorul cuprins:

„Ajutorul direct total care poate fi acordat unui agricultor în noile state membre după aderare sub forma plății directe relevante, care include și toate [PNDC-urile], nu trebuie să depășească nivelul ajutorului direct pe care agricultorul ar avea dreptul să îl primească în cadrul plății directe corespunzătoare aplicabile statelor membre, altele decât noile state membre, începând din 2012, ținând seama de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10.”

27 Articolul 132 alineatele (4)-(8) din Regulamentul nr. 73/2009 prevede:

„(4) În cazul în care un nou stat membru decide să aplice [SPUS], noul stat membru respectiv poate acorda ajutor național direct complementar în condițiile prevăzute la alineatele (5) și (8).

(5) Cuantumurile totale ale ajutorului național complementar acordat în anul în care se aplică [SPUS] pot fi limitate de un pachet financiar specific pe sector (subsector) cu condiția ca un astfel de pachet financiar specific pe sector (subsector) să vizeze numai:

(a) plățile directe combinate către schema de plată unică pe suprafață și/sau

(b) pentru 2009, una sau mai multe plăți directe care sunt sau ar putea fi excluse din schema de plăți directe în conformitate cu articolul 70 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003, sau care ar putea fi aplicate parțial, în conformitate cu articolul 65 alineatul (2) din regulamentul respectiv;

(c) începând cu 2010, una sau mai multe plăți directe care ar putea fi aplicate parțial sau ar putea face obiectul sprijinului specific, conform articolului 51 alineatul (2) și articolului 68 din prezentul regulament.

Acest pachet trebuie să fie egal cu diferența dintre:

(a) cuantumul total al ajutorului pe sector (subsector) rezultat din aplicarea literei (a) sau a literei (b) din primul paragraf al alineatului (2), după caz, și

(b) cuantumul total al ajutorului direct care ar fi disponibil în noul stat membru în cauză pentru același sector (subsector) în anul în cauză, în cadrul [SPUS].”

(6) Noile state membre pot decide, pe baza unor criterii obiective și după autorizarea din partea Comisiei, cuantumurile de ajutor național complementar care urmează să fie acordate.

(7) Autorizarea din partea Comisiei:

(a) specifică, în cazul în care se aplică litera (b) din primul paragraf al alineatului (2), schemele naționale de plăți unice de tip PAC în cauză;

(b) stabilește nivelul până la care se poate plăti ajutorul național complementar, nivelul ajutorului național complementar și, dacă este cazul, condițiile pentru acordarea acestuia;

(c) este supusă oricăror modificări considerate necesare în contextul evoluției PAC.

(8) Nu se acordă ajutor sau plăți naționale complementare pentru activități agricole pentru care nu sunt prevăzute plăți directe pentru statele membre, altele decât noile state membre.”

28 Regulamentul (UE) nr. 671/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2012 de modificare a Regulamentului nr. 73/2009 (JO L 204, p. 11), a inserat, printre altele, în acest din urmă regulament un articol 133a, intitulat „Ajutorul național tranzitoriu”, conform căruia:

„(1) […] statele membre noi care pun în aplicare [SPUS] au posibilitatea să acorde ajutoare naționale tranzitorii în 2013.

Cu excepția Ciprului, acordarea acestor ajutoare face obiectul autorizării de către Comisie, care urmează să fie acordată în conformitate cu alineatul (5).

(2) Ajutoarele naționale tranzitorii pot fi acordate agricultorilor din sectoarele pentru care, în 2012, au fost autorizate [PNDC], iar în cazul Ciprului, ajutoare de stat, în temeiul articolelor 132 și 133.

(3) Condițiile acordării ajutoarelor sunt identice cu cele autorizate pentru acordarea de plăți în temeiul articolelor 132 și 133 pentru 2012.

[…]”

Regulamentul (UE) nr. 1307/2013

29 Articolul 37 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului nr. 73/2009 (JO L 347, p. 608) prevede:

„Condițiile de acordare a ajutoarelor naționale tranzitorii sunt identice cu cele autorizate pentru acordarea plăților aferente anului 2013 în conformitate cu articolul 132 alineatul (7) sau cu articolul 133a din Regulamentul (CE) nr. 73/2009, cu excepția reducerii plăților care rezultă din aplicarea articolului 132 alineatul (2) coroborat cu articolele 7 și 10 din respectivul regulament."

Regulamentul (UE) nr. 1310/2013

30 Regulamentul (UE) nr.°1310/2013 al Parlamentul European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a Regulamentului nr. 73/2009 și a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014 (JO L 347, p. 865) a inserat în Regulamentul nr. 73/2009 un articol 133b, intitulat „Ajutoarele naționale tranzitorii în 2014", care prevede la alineatul (3):

„Ajutoarele în temeiul prezentului articol pot fi acordate fermierilor din sectoarele pentru care au fost acordate în 2013 ajutoare naționale tranzitorii în temeiul articolului 133a."

Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final

31 Al șaselea considerent al Deciziei de punere în aplicare C(2012) 4391 final are următorul cuprins:

„Comisia a publicat un document de lucru pentru comitetul de gestiune a plăților directe din 20 octombrie 2011, care conținea explicații detaliate referitoare la modalitatea de efectuare a reducerilor plăților naționale directe complementare și de aplicare de către anumite noi state membre, pentru anul 2012, în temeiul articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 73/2009."

32 Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final cuprinde două articole, care au următorul conținut:

„Articolul 1

(1) Pentru anul 2012, Lituania este autorizată să acorde [PNDC] în conformitate cu condițiile stipulate în cererea sa din 22 martie 2012.

(2) Nivelul până la care poate fi efectuată [PNDC] și cota maximă corespunzătoare sunt stabilite în anexa la prezenta decizie.

(3) Cursul de schimb care trebuie utilizat pentru plăți este cel care se aplică plăților acordate în temeiul [SPUS] prevăzut la articolul 122 din Regulamentul (CE) nr. 73/2009.

(4) Atunci când cuantumul total al plăților directe care poate fi acordat unui agricultor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 73/2009, inclusiv toate [PNDC-urile], depășește 5 000 [de euro], un cuantum echivalent cu 10 % din cuantumul total care depășește 5 000 [de euro] se deduce din cuantumul [PNDC-urilor] care se acordă acestui agricultor în conformitate cu anexa la prezenta decizie. Acest

procent se majorează cu patru puncte procentuale atunci când cuantumul total al ansamblului plăților directe, inclusiv toate [PNDC-urile], depășește 300 000 [de euro], dar reducerea nu se aplică decât părții din cuantumul total care depășește 300 000 [de euro] și care este constituită din [PNDC].

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Lituania.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

33 De la aderarea Republicii Lituania la Uniune, venitul agricultorilor lituanieni este susținut prin intermediul unor plăți directe, care cuprind plățile finanțate din bugetul Uniunii și plățile naționale directe finanțate din bugetul statului în cauză. Republica Lituania a optat pentru SPUS. Potrivit acestui sistem, calculul plății se face prin împărțirea pachetului financiar anual al statului în cauză la suprafața agricolă relevantă pentru a beneficia de ajutor.

34 În temeiul Actului de aderare din 2003, plățile directe efectuate de Uniune către agricultorii din Lituania și din celelalte noi state membre au crescut progresiv. Acestea nu trebuiau să atingă 100 % din nivelul plăților directe efectuate în statele membre, altele decât noile state membre, decât începând din anul 2013. Până la această dată, noile state membre erau autorizate să acorde PNDC după aprobarea Comisiei.

35 Potrivit instanței de trimitere, obiectivul stabilit în Actul de aderare din 2003 de a atinge, pentru anul 2012, un nivel al plăților directe de 90 % din nivelul plăților directe efectuate în statele membre, altele decât noile state membre, nu a fost atins în Lituania. Aceasta ar ține de faptul că plățile directe erau efectuate pe baza randamentului de referință al culturilor agricole constatat între anul 2000 și anul 2002. Pe această bază ar fi fost calculat și pachetul financiar al plăților directe de 100 % al Republicii Lituania, care urma să fie împărțit la suprafața de bază pentru a obține plata directă pe hectar. Până în anul 2012, randamentul de referință ar fi crescut însă puternic, iar suprafața de bază ar fi crescut în mod constant. Cuantumul plăților directe pe hectar s-ar fi redus în consecință.

36 La 20 octombrie 2011, Comisia a adoptat Documentul de lucru DS/2011/14/REV2, precizând modalitățile potrivit cărora, pentru anul 2012, unele dintre noile state membre trebuiau să aplice, potrivit Regulamentului nr. 73/2009, o modulare a plăților directe și o reducere a PNDC-urilor. Astfel, pe de o parte, plățile directe care depășeau 5 000 de euro erau în principiu supuse modulării. Pe de altă parte, în temeiul Deciziei de punere în aplicare C(2012) 4391 final, PNDC-urilor plătite agricultorilor din Lituania li s-a aplicat o reducere de 10 %.

37 Pentru anul 2012, domnul Jakutis și Societatea Cooperativă Agricolă din Kretingalė au solicitat Agenției ajutoare pentru suprafețe agricole și altfel de suprafețe.

38 În privința domnului Jakutis, Agenția a adoptat, la 5 iunie 2013, o decizie în temeiul căreia, întrucât cuantumul total al plăților directe, inclusiv toate PNDC-urile, de care persoana în cauză beneficia pentru anul 2012 depășea 5 000 de euro [respectiv 17 264 de litas lituanieni (LTL)], reducerea PNDC-urilor era aplicabilă.

39 În privința Societății Cooperative Agricole din Kretingalė, Agenția a aplicat, printr-o decizie din 22 mai 2013, modularea plăților directe finanțate cu ajutorul FEOGA, precum și reducerea PNDC-urilor. Cuantumul total al plăților directe și al PNDC-urilor efectuate către această societate depășește 300 000 de euro.

40 Domnul Jakutis și Societatea Cooperativă Agricolă din Kretingalė au sesizat instanța de trimitere cu o acțiune în anularea deciziilor menționate.

41 Potrivit reclamanților din litigiul principal, nu exista niciun temei juridic pentru a aplica, în Lituania, modularea plăților directe sau reducerea PNDC-urilor pentru anul 2012. Aceștia susțin că, în temeiul dispozițiilor Actului de aderare din 2003, atât timp cât nu s-a stabilit efectiv că cuantumurile și nivelurile plăților directe ale exploatațiilor lituaniene le echivalează pe cele ale statelor membre, altele decât noile state membre, plățile directe care trebuie efectuate către exploatațiile lituaniene nu pot fi modulate în temeiul articolului 7 și al articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009.

42 Reclamanții din litigiul principal subliniază că, pentru anul 2012, nivelul plăților directe din statele membre, altele decât noile state membre, depășea 90 % din nivelul totalității plăților directe, în timp ce era imposibil din punct de vedere matematic să depășească 90 % din acest nivel în Lituania. În plus, plățile directe finanțate din bugetul Uniunii, efectuate către agricultorii lituanieni pentru anul 2012, ar fi de cel puțin două ori mai mici decât cele primite în statele membre, altele decât noile state membre, chiar modulate cu 10 %. Atât timp cât nu ar fi stabilit efectiv că cuantumurile și nivelurile plăților directe ale exploatațiilor agricole lituaniene le echivalează pe cele ale statelor membre, altele decât noile state membre, plățile directe care trebuie efectuate către exploatațiile lituaniene nu ar trebui și nu ar putea să fie modulate, iar PNDC-urile nu ar putea fi reduse.

43 Agenția a subliniat că nu era competentă să efectueze o apreciere a legalității decretelor guvernului lituanian și cu atât mai puțin a celei a deciziilor Comisiei.

44 Guvernul lituanian confirmă elementele invocate de reclamanții din litigiul principal, declarând că Comisia nu a efectuat nici cea mai mică anchetă și nici nu a furnizat nici măcar un minim de informații care să confirme că, pentru anul 2012, nivelul plăților directe era același în statele membre, altele decât noile state membre, și în noile state membre. Argumentele prezentate în Documentul de lucru DS/2011/14/REV2, potrivit cărora nivelul plăților din noile state membre l-a atins pe cel al plăților din statele membre, altele decât noile state membre, s-ar întemeia pe o interpretare a procentelor indicate în Regulamentul nr. 73/2009.

45 Potrivit guvernului lituanian, un mare număr de exploatații din statele membre, altele decât noile state membre, primeau pentru anul 2012 plăți directe într-un cuantum mai mic de 5 000 de euro și, conform articolului 7 din Regulamentul nr. 73/2009, modularea nu le era aplicabilă, plățile directe fiindu-le acordate la nivelul de 100 %. Consecința ar fi că, dacă modularea ar fi aplicată doar în privința exploatațiilor care primesc plăți directe într-un cuantum mai mare de 5 000 de euro, nivelul global al plăților directe din statele membre, altele decât noile state membre, ar depăși 90 % din nivelul totalității plăților directe. În schimb, în noile state membre, toate exploatațiile ar primi plăți directe la nivelul de 90 %, independent de aspectul dacă plățile directe acordate exploatației depășesc sau nu depășesc 5 000 de euro.

46 Instanța de trimitere manifestă îndoieli în ceea ce privește conformitatea acestei situații cu principiul nediscriminării. Întrucât cuantumul plătit pe hectar ar fi diferit din punct de vedere obiectiv în noile state membre și în statele membre, altele decât noile state membre, aceste grupuri de state s-ar afla în situații diferite și, prin urmare, nu ar trebui tratate în mod egal, adică prin aplicarea modulării în mod identic. De aceea, Comisia ar fi ținută, de principiile solicitudinii și bunei administrări, să strângă toate elementele de fapt necesare pentru a exercita puterea discreționară de care dispune.

47 În aceste împrejurări, Vilniaus apygardos administracinis teismas (Tribunalul Administrativ Regional din Vilnius) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În ceea ce privește evaluarea, potrivit articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 coroborat cu articolele 7 și 121 din regulamentul menționat, a nivelului plăților directe din noile state membre și din statele membre, altele decât noile statele membre:

a) articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 coroborat cu articolul 10 alineatul (1) și cu articolul 121 din regulamentul menționat trebuie interpretat în sensul că, pentru anul 2012, nivelul plăților directe din statele membre, altele decât noile state membre, care depășesc 5 000 de euro este de 90 %?

b) în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare litera a), aceasta înseamnă că pentru anul 2012 nivelul plăților directe din noile și din statele membre, altele decât noile state membre, nu a fost echivalent, având în vedere conținutul și obiectivele articolului 10 alineatul (1) și ale articolului 121 din Regulamentul nr. 73/2009?

c) articolul 10 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009 [«luând în considerare toate reducerile puse în aplicare în temeiul articolului 7 alineatul (1)»] și Documentul de lucru DS/2011/14/REV2, în care pentru comparație este prevăzută o bază diferită pentru plățile directe – în noile state membre nivelul plăților directe este evaluat fără aplicarea modulării (90 % în conformitate cu articolul 121 din acest regulament), în timp ce în statele membre, altele decât noile state membre, modularea a fost aplicată [100 % minus 10 % în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (d) din regulamentul menționat] – contravin Actului de aderare din 2003 și principiilor dreptului Uniunii, *inter alia* principiul protecției încrederii legitime, principiul bunei administrări, principiul concurenței loiale și principiul nediscriminării, precum și obiectivelor PAC, care sunt prevăzute la articolul 39 TFUE?

2) În ceea ce privește incompatibilitatea articolului 10 alineatul (1) și a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf *in fine* din Regulamentul (CE) nr. 73/2009, precum și a măsurilor de drept al Uniunii Europene adoptate pe baza acestora cu Actul de aderare din 2003 și cu principiile dreptului Uniunii Europene:

a) articolul 10 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009 [«luând în considerare toate reducerile puse în aplicare în temeiul articolului 7 alineatul (1)»], articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf *in fine* («ținând seama, începând din 2012, de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10»), precum și Documentul de lucru DS/2011/14/REV2 și Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final, care au fost adoptate pe baza acestora, contravin Actului de aderare din 2003, care nu prevede modularea plăților directe și reducerea [PNDC-urilor] din noile state membre ale Uniunii și/sau anul începând din care se prezumă că are loc egalizarea plăților directe din noile state membre și din statele membre, altele decât noile state membre?

b) articolul 10 alineatul (1) și articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009, precum și Documentul de lucru DS/2011/14/REV2 și Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final, în măsura în care, în conformitate cu conținutul și cu obiectivele acestora, modularea plăților directe și reducerea [PNDC-urilor] sunt aplicate în anul 2012 în noile state membre, care primesc considerabil mai puțin sprijin decât statele membre, altele decât noile state membre, contravin principiilor dreptului Uniunii, *inter alia* principiul protecției încrederii legitime, principiul concurenței loiale și principiul nediscriminării, precum și obiectivelor PAC, care sunt prevăzute la articolul 39 TFUE, în special obiectivului creșterii productivității agriculturii?

c) modificarea articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009 («ținând seama, începând din 2012, de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10»), care a fost efectuată prin procedura de rectificare (rectificare prin care s-a realizat o modificare ce nu este de natură tehnică, iar conținutul dispoziției a fost fundamental modificat, întrucât s-a prevăzut că egalizarea plăților directe din noile state membre și din statele membre, altele decât noile state membre, era prezumată pentru anul 2012), încalcă principiile dreptului Uniunii Europene, *inter alia* principiul protecției încrederii legitime, principiul securității juridice, principiul bunei administrări și principiul nediscriminării?

d) termenul «dydis» utilizat la articolul 1c din Regulamentul nr. 1259/1999 [«cuantum» sau «nivel»] are același sens ca termenul «lygis» [«nivel»] utilizat la articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009?

3) Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final și Documentul de lucru DS/2011/14/REV2, care nu au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și nu cuprind o motivare adecvată (au fost adoptate pe baza simplei prezumții că în anul 2012 nivelul plăților directe din noile state membre și din statele membre, altele decât noile state membre, erau egale), contravin Actului de aderare din 2003 și încalcă principiile dreptului Uniunii, *inter alia* principiul securității juridice, principiul protecției încrederii legitime și principiul bunei administrări? În cazul unui răspuns afirmativ, articolul 1 alineatul (4) din Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final trebuie să fie anulat întrucât contravine Regulamentului nr. 73/2009 și Actului de aderare din 2003?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare literele a) și b)

48 Prin intermediul primei întrebări literele a) și b), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (1), articolul 10 alineatul (1) și articolul 121 din Regulamentul nr. 73/2009 trebuie interpretate în sensul că noțiunea „nivelul plăților directe aplicabil în statele membre, altele decât noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că nivelul menționat era, pentru anul 2012, egal cu 90 % din nivelul totalității plăților directe și că noțiunea „nivelul plăților directe din noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că acest din urmă nivel era, pentru anul 2012, egal cu cel din statele membre, altele decât noile state membre.

49 Un răspuns afirmativ la această întrebare ar conduce la aplicabilitatea, în temeiul articolelor 7, 10 și 121 din același regulament, a modulării la plățile directe efectuate către agricultorii din noile state membre și, conform articolului 132 din acest regulament, la PNDC.

50 Este cert că nu numai cuantumurile plăților efectuate către agricultorii menționați erau, pentru anul 2012, mai mici decât cele efectuate către agricultorii din statele membre, altele decât noile state membre, ci și că aceste cuantumuri erau diferite în interiorul celor două grupuri de state membre.

51 Cu toate acestea, articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009, stabilind o legătură între nivelurile respective ale plăților directe în aceste două grupuri de state membre, indică faptul că, în pofida diferențelor considerabile care există între cuantumurile plăților directe în fiecare dintre aceste două grupuri de state membre, care se opun obținerii unui nivel comun prin calcularea mediei cuantumurilor respective, a fost determinat un nivel comun.

52 În lipsa unei definiții în dreptul Uniunii a „nivelul[ui] plăților directe aplicabil în […] statele membre, altele decât noile state membre”, prevăzut la articolele 10 și 121 din Regulamentul nr. 73/2009, este necesar ca această expresie să fie interpretată prin prisma contextului și a obiectivelor urmărite de legiuitorul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, punctul 31 și jurisprudența citată).

53 În această privință, trebuie amintit că referirea la nivelul menționat a fost introdusă în dreptul Uniunii prin Actul de aderare din 2003 în vederea soluționării introducerii progresive a plăților directe în noile state membre.

54 Această aplicare mai degrabă progresivă decât imediată a plăților respective în noile state membre avea obiectivul de a nu încetini restructurarea sectorului agricol și de a nu crea disparități considerabile între venituri și dezechilibre sociale prin acordarea de ajutoare disproporționate în raport cu nivelul veniturilor agricultorilor și ale populației în general (a se vedea în acest sens Hotărârea Bábolna, C-115/10, EU:C:2011:376, punctul 34, și Hotărârea Polonia/Consiliul, C-273/04, EU:C:2007:622, punctul 69).

55 Deși din calendarul de introducere care figurează în capitolul 6 din anexa II la Actul de aderare din 2003 rezultă că plățile directe efectuate către agricultorii din noile state membre reprezintă tot un procent determinat din „nivelul aplicabil” în statele membre, altele decât noile state membre, calcularea lor s-a făcut în mod cu totul autonom.

56 Astfel, suprafața de bază a fost determinată în capitolul 6 menționat, în timp ce atât plafoanele anuale, cât și normele care determină plățile efectuate în cadrul SPUS figurau în Regulamentul nr. 1782/2003 după ce au fost inserate prin Decizia 2004/281 și, respectiv, prin Regulamentul nr. 583/2004.

57 Este necesar să se considere că nivelul pe care trebuiau să îl atingă plățile directe efectuate în noile state membre pentru anul 2013, și anume 100 % din cuantumurile preconizate, prin intermediul datelor de referință menționate anterior pentru anul 2003, nu este în funcție de nivelul real al plăților directe. Astfel, pentru legiuitorul Uniunii s-a pus problema nu să se egalizeze nivelurile nominale, ci să se ajungă la un nivel abstract de 100 %, acceptându-se totodată ca acesta să determine cuantumuri diferite în fiecare stat membru.

58 Desigur, astfel cum a arătat instanța de trimitere, din anul 2003, suprafața de bază în Lituania a crescut de mai mult de două ori, reducând astfel cuantumul plăților directe pe hectar. Cu toate acestea, această împrejurare, care nu privește decât cuantumurile plăților directe acordate individual fiecărui agricultor, rămâne fără incidență asupra funcționării mecanismului instituit, care ridică progresiv plafonul plăților directe la nivelul de 100 %.

59 Or, dat fiind că legătura astfel preconizată între nivelurile respective ale plăților directe rezultă din Actul de aderare din 2003 și, prin urmare, din dispoziții ale dreptului primar (a se vedea în acest sens Hotărârea Parlamentul European/Consiliul, C-413/04, EU:C:2006:741, punctul 43), ea trebuie considerată implicită în interpretarea Regulamentului nr. 73/2009, în măsura în care acesta reflectă dispozițiile care figurează în anexa II la actul de aderare menționat.

60 În aceste împrejurări, nu poate fi admis argumentul, formulat de instanța de trimitere și susținut de reclamanții din litigiul principal și de guvernul lituanian, care urmărește să conteste echivalența, în sensul articolului 10 din Regulamentul nr. 73/2009, a nivelurilor plăților directe aplicabile în statele membre, altele decât noile state membre, și, respectiv, în noile state membre, ca urmare a faptului că inaplicabilitatea modulării plăților directe mai mici de 5 000 de euro are drept consecință faptul că cuantumul plăților directe efectuate, pentru anul 2012, în statele membre, altele decât noile state membre, depășește efectiv, în pofida modulării de 10 %, nivelul de 90 % din totalitatea plăților directe, nivel atins din punct de vedere formal în noile state membre.

61 Astfel, întrucât nivelul plăților directe aplicabil anterior modulării era de 100 %, independent de cuantumurile plătite efectiv în diferite state membre, modularea globală de 10 %, prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009, trebuie considerată ca fiind o reducere în sensul articolului 10 alineatul (1) din acest regulament, de care trebuie să se țină seama în vederea constatării echivalenței nivelurilor plăților directe aplicabile.

62 În schimb, luarea în calcul a efectelor nominale ale acestor calcule ar ridica, pe lângă problema numărului de agricultori care primesc mai puțin de 5 000 de euro, în statele membre, altele decât noile state membre, și, respectiv, în noile state membre, pe cea a diferenței considerabile dintre cuantumurile plăților directe pe hectar efectuate în mod corespunzător, care fac astfel imposibilă o comparație absolută între nivelul plăților efectuate în aceste două grupuri de state membre. Or, alegerea criteriului abstract al nivelului plăților directe aplicabil este de natură să evite asemenea considerații.

63 Având în vedere toate cele care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare literele a) și b) că articolul 7 alineatul (1), articolul 10 alineatul (1) și articolul 121 din Regulamentul nr. 73/2009 trebuie interpretate în sensul că noțiunea „nivelul plăților directe aplicabil în statele membre, altele decât noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că nivelul menționat era, pentru anul 2012, egal cu 90 % din nivelul totalității plăților directe și că noțiunea „nivelul plăților directe în noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că acest din urmă nivel era, pentru anul 2012, egal cu cel al statelor membre, altele decât noile state membre.

Cu privire la prima întrebare litera c) și la a doua întrebare literele a) și b)

64 Prin intermediul primei întrebări litera c) și al celei de a doua întrebări literele a) și b), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 10 alineatul (1) *in fine* și articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009, Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final, precum și Documentul de lucru DS/2011/14/REV2 sunt nevalide.

65 În ceea ce privește Documentul de lucru DS/2011/14/REV2, trebuie arătat de la bun început că din al șaselea considerent al Deciziei de punere în aplicare C(2012) 4391 final rezultă că aceasta a fost adoptată în special în considerarea conținutului acestui document de lucru. În aceste condiții, este suficient să se procedeze, în speță, la o examinare a validității deciziei menționate, o examinare distinctă a validității documentului menționat negăsindu-și rațiunea.

Compatibilitatea cu Actul de aderare din 2003

66 În ceea ce privește, în primul rând, pretinsa încălcare a Actului de aderare din 2003, aceasta rezultă, potrivit instanței de trimitere, din faptul că actul menționat nu prevede o modulare a plăților directe ale Uniunii și nici o reducere a PNDC-urilor în noile state membre, astfel încât aplicarea, prin intermediul dispozițiilor în cauză, a modulării în noile state membre, pentru anul 2012, adică înainte ca nivelul de 100 % al plăților directe să fi fost atins, ar contraveni acordului stabilit în cursul anului 2003, potrivit căruia plățile directe ar trebui să atingă nivelul menționat pentru anul 2013.

– Plățile directe ale Uniunii

67 Trebuie amintit de la bun început că introducerea progresivă a plăților directe ale Uniunii în noile state membre nu trebuia să ajungă la o echivalență a cuantumurilor plătite în statele membre, altele decât noile state membre, și, respectiv, în noile state membre. Obiectivul a fost, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 53 și 54 din prezenta hotărâre, acela de a evita periclitarea dezvoltării sectorului agricol în noile state membre prin introducerea fără tranziție a unui nivel de ajutoare predeterminat pentru fiecare dintre aceste state membre.

68 Având în vedere acest obiectiv specific, sistemul stabilit prin Actul de aderare din 2003 nu se opune, în principiu, aplicării în noile state membre a unei reforme cu aplicabilitate generală, precum modularea, care se presupune că ameliorează funcționarea PAC în toate statele membre, conducând la un echilibru mai bun între instrumentele concepute pentru promovarea agriculturii durabile și cele care urmăresc să încurajeze dezvoltarea rurală.

69 Dacă Actul de aderare din 2003 nu a rezolvat problema aplicării modulării în noile state membre, aceasta ține de faptul că reforma PAC care a introdus modularea s-a realizat în paralel cu negocierile în vederea aderării noilor state membre. Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 91 din concluzii, modularea a fost introdusă prin Regulamentul nr. 1782/2003 după încheierea Actului de aderare din 2003, iar articolul 12a din Regulamentul nr. 1782/2003, care reglementează modularea în noile state membre, a fost adăugat în regulamentul menționat prin Regulamentul nr. 583/2004. Posibilitatea introducerii unor asemenea modificări ale acquis-ului comunitar aplicabil statelor membre menționate era prevăzută explicit la articolele 23 și 57 din Actul de aderare din 2003.

70 Deși aplicarea eventuală a modulării la plățile directe efectuate în noile state membre nu este ea însăși contestată în cauza principală, instanța de trimitere solicită să se clarifice condițiile acestei aplicări.

71 În această privință, este cert că conținutul articolul 12a din Regulamentul nr. 782/2003 a fost preluat și precizat, sub două aspecte, la articolul 10 din Regulamentul nr. 73/2009. Acesta impune, pe de o parte, să se țină seama de efectele modulării în statele membre, altele decât noile state membre, pentru a se constata dacă nivelul plăților directe din noile state membre este deja cel puțin echivalent cu cel aplicabil în primele. Pe de altă parte, rezultă că procentul care trebuie luat în considerare în vederea modulării în noile state membre este limitat la diferența dintre nivelurile respective ale plăților directe.

72 Această din urmă normă urmărește să asigure, astfel cum precizează considerentul (17) al Regulamentului nr. 73/2009, că modularea nu conduce la reducerea sumei nete plătite unui agricultor dintr-un nou stat membru sub valoarea sumei de plătit unui agricultor similar din statele membre, altele decât noile state membre.

73 Astfel cum au arătat în mod întemeiat guvernul polonez și Comisia în observațiile lor scrise, în temeiul acestei norme, aplicabilitatea modulării, pentru anul 2012, nu a condus la o reducere a plăților directe sub 300 000 de euro efectuate în noile state membre ca urmare a faptului că diferența dintre nivelurile respective era egală cu zero.

74 În schimb, aplicarea, pentru anul 2012, a modulării la plățile directe efectuate în noile state membre a determinat într-adevăr o reducere cu 4 % a cuantumurilor mai mari de 300 000 de euro. Această reducere poate majora, desigur, diferența considerabilă care există între cuantumurile plăților directe pe hectar efectuate în statele membre, altele decât noile state membre, și, respectiv, în noile state membre. Cu toate acestea, nivelul cuantumurilor menționate atins, după reducerea menționată, în noile state membre va rămâne într-adevăr mai mare decât nivelul aplicabil în statele membre, altele decât noile state membre, în care modularea este de ordinul a 14 %.

75 Prin urmare, este necesar să se considere că articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 coroborat cu articolul 10 alineatul (2) și cu considerentul (17) al regulamentului menționat are efectul de a contribui la obiectivul de a se ajunge, în toate statele membre, la un echilibru mai bun între promovarea agriculturii durabile și încurajarea dezvoltării rurale, obiectiv care se înscrie în cadrul normativ trasat prin Actul de aderare din 2003.

76 În aceste împrejurări, trebuie constatat că articolul 10 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009, în măsura în care permite aplicarea, prin intermediul luării în considerare a efectelor modulării în statele membre, altele decât noile state membre, a sistemului modulării plăților directe ale Uniunii în toate statele membre pentru anul 2012, este compatibil cu Actul de aderare din 2003.

– PNDC-urile

77 Articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009 prevede că ajutorul direct total care poate fi acordat unui agricultor în noile state membre, care include și toate PNDC-urile, nu trebuie să depășească nivelul ajutorului direct pe care agricultorul ar avea dreptul să îl primească în cadrul plății directe corespunzătoare aplicabile statelor membre, altele decât noile state membre, ținând seama de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10 din regulamentul menționat.

78 Deși această interdicție de depășire a fost inserată deja prin punctul 27 litera (b) din capitolul 6A din anexa II la Actul de aderare din 2003, la articolul 1c din Regulamentul nr. 1259/1999, cerința de a se ține seama în această privință de efectele modulării în statele membre, altele decât noile state membre, nu a fost stabilită decât prin articolul 132 alineatul (2) menționat.

79 Această cerință a determinat Comisia să considere că modularea trebuia să se aplice PNDC-urilor efectuate în Lituania pentru anul 2012.

80 Deși este necesar să se considere, pentru aceleași motive care au justificat deja modularea exclusiv a plăților directe ale Uniunii în temeiul articolului 10 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009, că extinderea aplicării modulării la totalitatea plăților directe efectuate către agricultorii din noile state membre este în principiu compatibilă cu Actul de aderare din 2003, aprecierea legalității modalităților concrete ale acestei aplicări, care figurează în Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final, impune o interpretare a articolului 132 din Regulamentul nr. 73/2009 în conformitate cu Actul de aderare din 2003.

81 În această privință, trebuie arătat că autorizarea de către Comisie, căreia îi este supusă acordarea PNDC-urilor, în temeiul alineatului (6) al articolului menționat, depinde de o examinare concretă și circumstanțiată a plăților în discuție, examinare ale cărei etape figurau deja la articolul 1c pe care punctul 27 litera (b) din capitolul 6A din anexa II la Actul de aderare din 2003 l-a inserat în Regulamentul nr. 1259/1999. Din această dispoziție rezulta că condițiile de aplicare a modulării variază în funcție de sistemul de plată ales de un nou stat membru, și anume sistemul de plată unic sau SPUS.

82 Astfel, deși atât articolul 1c menționat, cât și articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009 vizează, în principiu, totalitatea noilor state membre, din cuprinsul alineatului (4) al fiecăruia dintre aceste articole rezultă că un nou stat membru care pune în aplicare SPUS poate acorda ajutor național direct complementar în condițiile prevăzute la alineatele (5)-(8) ale fiecăruia dintre articolele menționate.

83 În conformitate cu motivul legitim al aplicării, începând din 2012, a sistemului modulării în noile state membre, inclusiv, astfel cum sugerează considerentul (17) al Regulamentului nr. 73/2009, în privința PNDC-urilor, este necesar să se alinieze mecanismul reducerii cuantumului cumulat al plăților directe ale Uniunii și al PNDC-urilor la cel al modulării exclusiv a plăților directe ale Uniunii.

84 Astfel, în ceea ce privește cuantumul cumulat menționat, reducerile trebuie luate în considerare doar atunci când este aplicabilă modularea pentru plățile directe ale Uniunii. Având în vedere că, în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009, modularea nu este aplicabilă plăților mai mici de 300 000 de euro, reducerile nu trebuie să afecteze nici PNDC-urile.

85 Întrucât, astfel cum s-a arătat la punctul 73 din prezenta hotărâre, articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 73/2009 nu se aplică în noile state membre, își găsește aplicarea doar articolul 7 alineatul (2) din acest regulament și, prin urmare, este aplicabilă doar o reducere cu 4 puncte procentuale pentru cuantumurile care depășesc 300 000 de euro.

86 Or, impunând aplicarea modulării pentru anul 2012 în privința agricultorilor pentru care cuantumul total al plăților naționale directe și ale Uniunii este cuprins între 5 000 și 300 000 de euro, Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final nu a respectat paralelismul dintre modularea plăților directe și cea a PNDC-urilor.

87 Rezultă că Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final trebuie declarată nevalidă.

Compatibilitatea cu principiile generale evocate

88 Fiind stabilită contradicția dintre Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final și Actul de aderare din 2003, nu mai este nevoie să se examineze compatibilitatea acestei decizii cu principiile generale evocate de instanța de trimitere.

89 În ceea ce privește articolele 10 și 132 din Regulamentul nr. 73/2009, din decizia de trimitere nu reiese în ce măsură aceste dispoziții ar fi de natură să aducă atingere principiilor dreptului Uniunii vizate, cu excepția celui al nediscriminării.

90 În ceea ce privește acest din urmă principiu, este însă necesar să se arate că, având în vedere faptul că situația agriculturii din noile state membre era radical diferită de cea din statele membre, altele decât noile state membre, împiedicând astfel realizarea unei comparații valabile (Hotărârea Polonia/Consiliul, C-273/04, EU:C:2007:622, punctele 87 și 88), dispozițiile specifice ale articolelor 10 și 132 din Regulamentul nr. 73/2009, care răspund motivului legitim al aplicării, începând din 2012, a sistemului modulării în noile state membre, nu aduc atingere principiului nediscriminării.

91 Din cele ce precedă rezultă că este necesar să se răspundă la prima întrebare litera c) și la a doua întrebare literele a) și b) că Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final este nevalidă, în timp ce examinarea întrebărilor menționate nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 10 alineatul (1) *in fine* și a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009.

Cu privire la a doua întrebare litera c)

92 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera c), instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009, în redactarea care rezultă din rectificarea publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010, este nevalid în măsura în care această modificare pe cale de rectificare a efectuat nu o corectare de natură tehnică, ci o modificare de fond.

93 Trebuie amintit de la bun început că, în cadrul interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul ei și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea Rosselle, C-65/14, EU:C:2015:339, punctul 43 și jurisprudența citată).

94 Este necesar să se observe că rectificarea articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009 a fost efectuată în toate limbile oficiale ale Uniunii. Deși versiunea inițială a acestui articol 132 alineatul (2) ultimul paragraf cuprindea, în toate limbile oficiale ale Uniunii, mențiunea anului 2012, mențiunea respectivă figura, în anumite versiuni lingvistice, la începutul acestui paragraf, în timp ce, în altele, se regăsea la sfârșitul paragrafului menționat.

95 Versiunea în limba lituaniană aparține primei categorii a acestor versiuni lingvistice, în care anul era menționat la începutul ultimului paragraf al articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009, anterior rectificării. Rectificarea adusă este următoarea, și anume că termenii „începând

din 2012” au fost înlăturați de la începutul acestui paragraf și au fost inserați între termenii „ținând seama” și termenii „de aplicarea articolului 7 coroborat cu articolul 10”, la sfârșitul paragrafului menționat.

96 Astfel cum a arătat în mod întemeiat Comisia, mențiunea anului 2012 la începutul ultimului paragraf al articolului 132 alineatul (2) din Regulamentul nr. 73/2009 putea sugera că această dispoziție trebuia interpretată în sensul că interdicția depășirii privea doar anul 2012, interpretare inconciliabilă cu obiectivul dispoziției menționate.

97 Prin urmare, este necesar să se considere că rectificarea efectuată prin rectificarea publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010 constituie o simplă corectare clarificatoare, fără incidență asupra domeniului de aplicare al dispoziției în cauză.

98 În consecință, este necesar să se răspundă la a doua întrebare litera c) că examinarea acestei întrebări nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009, în redactarea care rezultă din rectificarea publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010.

Cu privire la a doua întrebare litera d)

99 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera d), instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă termenul „dydis” din versiunea în limba lituaniană („cuantum” sau „nivel”), utilizat la articolul 1c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1259/1999, care a fost inserat în regulament prin Actul de aderare din 2003, are același sens ca termenul „lygis” („nivel”), utilizat la articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009.

100 Trebuie amintit de la bun început că articolul 132 menționat stabilește, în esență, aceleași reguli ca articolul 143c din Regulamentul nr. 1782/2003, care, la rândul său, a preluat măsurile prevăzute la articolul 1c din Regulamentul nr. 1259/1999.

101 Termenul relevant din limba lituaniană, utilizat atât la articolul 143c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003, cât și la articolul 1c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1259/1999, este „dydis”. Acest termen nu a fost modificat decât la adoptarea Regulamentului nr. 73/2009, care utilizează, la articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf, termenul „lygis”.

102 În schimb, în mai multe alte versiuni lingvistice ale articolului 1c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1259/1999 și ale articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009, termenii utilizați au rămas în esență identici. Acest lucru este valabil între altele pentru versiunile în limbile spaniolă, germană, engleză, franceză, italiană și portugheză.

103 Or, potrivit unei jurisprudențe constante, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții din dreptul Uniunii nu poate constitui singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții și nici nu se poate atribui respectivei formulări, în această privință, un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. Astfel, dispozițiile dreptului Uniunii trebuie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii Europene. În caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice ale unui text al Uniunii, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte (Hotărârea Ivansson și alții, C-307/13, EU:C:2014:2058, punctul 40).

104 În această privință, este necesar să se observe că nici economia și nici finalitatea Regulamentului nr. 73/2009 nu pledează pentru o interpretare diferită în raport cu textele precedente, care ar fi reflectată prin înlocuirea termenului „dydis” cu termenul „lygis”. Dimpotrivă, considerentul (48) al acestui regulament enunță că „[a]r trebui menținute condițiile de acordare” a PNDC-urilor.

105 În consecință, este necesar să se considere că modificarea terminologiei utilizate în versiunea în limba lituaniană a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009 în raport cu cea utilizată în cuprinsul articolelor corespunzătoare din regulamentele anterioare nu modifică sensul acestui paragraf. Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 142 din concluzii, această constatare este susținută de faptul că articolul 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009 preia măsurile menționate la punctul 27 litera (b) din capitolul 6.A din anexa II la Actul de aderare din 2003.

106 În consecință, este necesar să se răspundă la a doua întrebare litera d) că termenul „dydis”, utilizat în versiunea în limba lituaniană a articolului 1c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 1259/1999, care a fost inserat în regulament prin Actul de aderare din 2003, are aceeași semnificație ca termenul „lygis”, utilizat în versiunea în limba lituaniană a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009.

Cu privire la a treia întrebare

107 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final este nevalidă din motive care țin de motivarea sa sau de lipsa publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

108 Având în vedere constatarea, la punctul 87 din prezenta hotărâre, a nevalidității deciziei de punere în aplicare menționate, nu este necesar să se răspundă la această întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

109 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Articolul 7 alineatul (1), articolul 10 alineatul (1) și articolul 121 din Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 trebuie interpretate în sensul că noțiunea „nivelul plăților directe aplicabil în statele membre, altele decât noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că nivelul menționat era, pentru anul 2012, egal cu 90 % din nivelul totalității plăților directe și că noțiunea „nivelul plăților directe din noile state membre” trebuie înțeleasă în sensul că acest din urmă nivel era, pentru anul 2012, egal cu cel din statele membre ale Comunității Europene în compunerea sa la 30 aprilie 2004.**

2) **Decizia de punere în aplicare C(2012) 4391 final a Comisiei din 2 iulie 2012 de autorizare a efectuării de plăți naționale directe complementare în Lituania pentru anul 2012 este nevalidă, în timp ce examinarea întrebărilor preliminare nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 10 alineatul (1) *in fine* și a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf *in fine* din Regulamentul nr. 73/2009.**

3) Examinarea întrebărilor menționate nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009, în redactarea care rezultă din rectificarea publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 18 februarie 2010.

4) Termenul „dydis”, utilizat în versiunea în limba lituaniană a articolului 1c alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1259/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune, care a fost inserat în regulament prin Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene, are aceeași semnificație ca termenul „lygis”, utilizat în versiunea în limba lituaniană a articolului 132 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 73/2009.

Semnături